

بحث و نظر

از: مرکز تحقیقات و بررسیهای اقتصادی اتاق

شمشیرهای دوله در مقابل جهان سوم:

بانک جهانی و صندوق بین المللی پول

بجای پیشرفت و بهبود نسبی جهان سوم از نظر وضعیت اجتماعی و اقتصادی در سراسری سقوط قرار گرفته است. علت این سقوط مستقیماً "به بانک جهانی و صندوق پول مربوط میشود.

برنامه‌های تعدیل ساختاری بانک جهانی و صندوق بین المللی پول بر مبنای کاهش مصرف کشورهای در حال توسعه و هدایت منابع آنها در جهت صادرات است تا بتوانند بدیهیهای خود را بازپرداخت کنند. اتخاذ چنین سیاستی باعث تولید بیش از حد منابع اولیه آنها شده و تولید

سال آینده پنجاهمین سالگرد تاسیس بانک جهانی و صندوق بین المللی پول است. هنگامیکه غرب بخود تبریک گفته و پایکوبی میکند، کشورهای جنوب و بیش از سه میلیارد مردم فقیر آن از خشم موبهیشان میکنند چراکه بواسطه عملکرد این سازمانها بلا یای زیادی بر آنها آمده است.

مازاد نیز، کاهش قیمت این محصولات را بدنبال داشته است. مضافاً "اینکه کشاورزی سنتی راهم نابود کرده و تقریباً "در تمامی کشورهای که پسای بانک جهانی و صندوق بین المللی پول به آنجا رسیده انبوه زیادی از کشاورزان بدون زمین زراعی شده اند. امنیت بدست آوردن مواد غذایی در

وناگهانی محدودیتهای تجاری باعث به هم ریختگی صنایع داخلی، انحلال آنها و مضعف شدن مشکلات و تعداد بیکاران خواهد شد. حذف ممنوعیتهای خروج ارز به ثروتمندان و صاحبان سرمایه اختیار کامل میدهد تا سرمایه‌های خود را بهر مقدار که میخواهند خارج کنند و نتیجتاً "وضعیت نابسامان موازنه پرداختها، نابسامانتر گردد. خصوصی کردن تمامی شرکتهای تولیدی دولتی بموجب دستورالعمل بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول یک خسارت ملی غیرقابل محاسبه میباشد. حتی اگر بر مبنای اهدافی که خود بانسک

حذف کنند. سیستمهای مالیاتی چنان گردید مانند که بیشتر به عقب برگردد و نرخهای واقعی کارمزدها و اجرتها بطور خطرناکی اجازه داده شده تا کاهش یابد. بعنوان مثال طی دهه ۹۸ نرخ واقعی کارمزد و حقوق درمکزیک بیش از ۷۵ درصد کاهش یافت. امروزه درمکزیک یک خانوار چهار نفره با حداقل

تمامی کشورهای جهان سوم و ویژه قاره آفریقا کمتر شده است. وابستگی فزاینده به واردات مواد غذایی این کشورها را در وضعیت بسیار آسیب پذیر قرار داده است. بزبان ساده تر کاهش بهای اقلام صادراتی آنها و بازپرداخت بدهیهایشان به این دو سازمان جهانی، دیگر پول خارجی برای آنها باقی نمیگذارد تا بتوانند مواد غذایی وارد کنند (عمدتاً "منظور کشورهای فقیر آفریقائی است). شرایط اولیه بانک جهانی و صندوق بین المللی پول آنها را محاب میسازد تا از هزینه‌های اجتماعی خود همچون بهداشت و آموزش شدیداً "بگهند.

● برنامه‌های وام و کمک بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول

کشاورزی سنتی جهان سوم را نابود کرده است

● قیمت محصولات جهان سوم مرتباً به

تنزل و بهره‌ و امهای دریافتی افزایش یافته است

● شرکتهای کوچک داخلی بعلت افزایش نرخ بهره

به ورشکستگی کشیده شده‌اند.

● بطور مرتب اراضی کشاورزی از دست زارعان خارج می‌شود

● شکاف درآمد بین فقرا و اغنیاء در جهان سوم دو برابر شده است

جهانی و صندوق بین‌المللی پول تعیین کرده اند نگاه کنیم درمی‌یابیم که برنامه‌های تعدیل ساختاری (SAP) آنها موفق نبودند. بنا بر تحقیقات داخلی صندوق بین‌المللی پول در سال ۱۹۸۸ انجام شد، نشان داد که چهل برنامه اجرا شده این سازمان طی سالهای ۱۹۸۳ تا ۱۹۸۷ - نتوانست به اهداف خود در بهبود وضعیت رشد اقتصادی، بهبود موازنه پرداختها، کاهش بیثباتی بدهی‌های خارجی کشورهای مورد آزمایش برسد. برنامه‌های دیگر هم همچون برنامه‌های عمرانی

حقوق (بیش از ۶۰ درصد نیروی کار آنها با همین حداقل دستمزد زندگی میکنند) تنها میتوان ۲۵ درصد از نیازهای اساسی خود را تامین کند. کاهش ارزش پول، باعث ایجاد تورم و افزایش قیمت در تمامی اقلام غذایی خواهد بود. برداشتن کنترل در مورد قیمتها موجب افزایش ناگهانی قیمت کالاهائی خواهد شد که مستقیماً "طبقه فقیر اجتماع مصرف میکنند. افزایشهای زیاد در نرخهای بهره باعث ورشکستگی شرکتهای کوچک داخلی و نتیجتاً افزایش تعداد بیکاران خواهد بود. حذف یکباره

طبق تحقیقات کمیسیون اقتصادی سازمان ملل در مورد آفریقا، هزینه‌های موربهداشتی ۵۰ درصد و هزینه‌های آموزشی ۲۵ درصد طی دهه ۹۰ در کشورهای آفریقائی که از برنامه‌های صندوق پول و بانک جهانی تبعیت میکنند کاهش یافته است. جریانات نزولی مشابهی را میتوان در دیگر منطقه‌های جنوبی مشاهده کرد. محدودیتهای بانک جهانی و صندوق پول محدود به موارد فوق نبود و عموماً "دولتها ملزم هستند تا سوسیدهای پرداختی به مردم فقیر را در موارد مصرفی اساسی همچون آب، برق، درت و برنج

سازمان ملل (UNDP) و کمیسیون اقتصادی آفریقائی سازمان ملل متحد نیز در رسیدن به اهداف خود با ناکامی مواجه گردید مانند . در این بین اثرات ضدمردمی این برنامه‌ها را بعنوان بزرگترین شکست میتوان نامید . طبق آمار و ارقام سازمان یونسکو و کمیسیون اقتصادی آفریقائی سازمان ملل از سال ۱۹۸۲ به بعد همه ساله حداقل ۶ میلیون کودک زیر پنج سال در آسیا ، آفریقا و امریکای لاتین در اثر برنامه‌های تعدیل ساختاری بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول قربانی میگردند .

حال اینکه آمار فوق تنها گوشه‌ای از اثرات مخرب و گسترده موجود میباشد . در هر زمان و در هر مکانی که این برنامه‌ها اجرا در آمد مخرابهایی اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی زیادی را به ارمان آورد ما ست . بر طبق آمار معتبر UNDP یک میلیارد و دو بیست میلیون نفر از مردمان جهان سوم در فقر کامل بسر میبرند (تقریباً " این رقم دو برابر میزان ۱۰ سال قبل میباشد) ، بیش از نیمی از کودکان شبه صحرا در آفریقا دچار سوء تغذیه یا گرسنگی روبه سرگ هستند ، یک میلیارد و ششصد میلیون نفر از جمعیت جهان سوم فاقد آب آشامیدنی سالم هستند و بیش از دو میلیارد نفر در جهان فاقد شغل یا دستمزد کافی هستند . در برخی از کشورهای آفریقائی میزان مرگ و میر نوزادان به دو برابر آنچه که ده سال قبل ، پیش از آنکه برنامه‌های تعدیل ساختاری بانک جهانی و صندوق پول متداول شود رسیده است . اخیراً " سازمان UNDP (در گزارش توسعه منابع انسانی ۱۹۹۲ خود) اعلام داشته است که عمدتاً " در اثر نابرابری‌های ذاتی برنامه‌های تعدیل ساختاری Structural Adjustment Programmes شکاف درآمدی فقیر و غنی در کشورهای جهان سوم طی دهه ۱۹۸۰ دوبرابر شده است .

امروزه غنی‌ترین پنج کشور جهان درآمدی ۱۵۰ برابر درآمد فقیرترین پنج کشور جهان که همگی

جزء کشورهای جنوب هستند ، دارند . مشاور ارشد UNDP در کنفرانس مطبوعاتی که اخیراً برگزار شده اظهار داشت که وی از این نسبت ۱۵۰ شکسته شده است و شاید اگر این نسبت ۴۰ به یک بود همیشه نوعی آثر پذیرفت . در قسمت نهائی گزارش آمده است که صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی باید بعنوان چتر حمایتی کشورهای در حال توسعه عمل کنند ولی عملکرد اخیر آنها چنین نشان میدهد که آنها بجای بازگردان منابع کشورها بصورت سازمانی برای بازگردان بدیهی آن کشورها درآمد ، اند .

از جنبه محیط زیستی باید اظهار داشت که میلیونها نفر از بومیان در اثر ایجاد مناطق تجاری برای دامپروری و تهیه الوار از سرزمینهای آسود اجزای خود را رانده شده اند .

چندین میلیون نفر دیگر هم از مناطق مسکونی خود برای ایجاد سد هایی که هدف از ایجاد آنها عمدتاً " حفظ منافع طبقه مرفه و شرکتیهای بین‌المللی بوده جایجا شده اند . تمامی پروژه های فوق الذکر توسط بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول تأیید و تأمین مالی میشود . امروزه کاملاً " اثرات تخریبی محیط زیستی این دو سازمان جهانی نیز همانند اثرات تخریبی اقتصادی- اجتماعی آنها کاملاً آشکار شده است .

این اقدامات که در واقعیت دارای اثرات منفی و مخرب در مورد کشورهای جنوب است بایست متوقف گردد . حال سؤال اساسی این است که چگونه این امر امکان پذیر است ؟

روش احتمالی اول این است که این دو سازمان منحل شوند . این پیشنهاد در گزارشات صاحب نظران مستقل همچون سوزان جورج و والدن بلو و نیز گزارشات سازمانهای حقوق بشری همچون گزارش مربوط به جنایات بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول علیه بشریت - ۱۹۸۸ آمده است . مقامات عالی رتبه SIDA یا آژانس رسمی کمک و همیاری سوئد نیز نظرمشابهی را ارائه کرده اند .

با وجودیکه انحلال این سازمانها کاملاً معقول

میباشد ولی در واقع بعید است که چنین پیشنهادی تحقق یابد . چرا که کشورهای شمال هرگز با انحلال آنها موافقت نخواهند کرد دلیل آنهم بسیار ساده است چون این سازمانها بعنوان ابزار مهمی برای غرب هستند تا آنها را به اهداف سیاسی اقتصادی خود برسانند . در عمل هم بارها و بارها شاهد بودیم که با برگزاری هراجلای گروه هفت کشور صنعتی و وظایف و مسئولیتهای بیشتری را به بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول دادماند .

راه احتمالی دوم این است که اجازه دهیم این دو سازمان بفعالیت خود ادامه دهند اما فعالیت آنها تحت کنترل یک آژانس ویژه سازمان ملل درآید . در واقع این راه حل در گزارش سال ۱۹۹۲ سازمان UNDP ذکر گردیده بود . اشکال این راه حل هم در این است که امروزه خود سازمان ملل هم تحت کنترل کامل چند کشور معدود شمال است . ممکن است با ایجاد یک آژانس ویژه سازمان ملل در صورت قضیه تغییراتی بوجود آید ولی در عمل رابطه گرگ و میش شمال و جنوب از طریق بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول به همان سبک گذشته ادامه خواهد یافت .

راه حل احتمالی سوم اینست که مردم و کشورهای جهان به این دو سازمان جهانی فشار وارد آورند تا تغییرات مثبتی در آنها صورت بگیرد . در این راستا برخی اقدامات ضرب العجلی را میتوان انجام داد . بعنوان مثال برخی مواد موافقتنامه در اساسنامه‌های مربوطه اصلاً " به اجرا در نیامده اند ، صرفاً " بخاطر اینکه اجرای آن مواد ، وضعیت کشورهای در حال پیشرفت را در مقابل افراد و نفعات این موسسات بهبود میبخشد . در این زمینه پیش بینی شده است که در صورت ایجاد اختلاف فنی بین مدیریت این سازمانها و یک کشور عضو ، کمیته ویژه‌ای برای حکمیت و داوری مداخله کند .

بانک جهانی و مبارزه با فقر

واشنگتن / (خبرگزاری محلی) - بانک جهانی در سال مالی ۱۹۹۳ (مبني ۳۰ ژوئن) یک وام جدید خارجی را به کشورهای در حال توسعه اعطای نموده است. این وام که رکورد اعطای اعتبار تا کنون خوانده شد، بالغ بر ۲۳/۷ میلیارد دلار می باشد. سال گذشته نیز یک وام ۲۱/۷ میلیارد دلاری از سوی این بانک به کشورهای مورد نیاز اعطای شد. بانک مزبور در نظر دارد برای سال مالی جدید که از اول ماه ژوئیه سال جاری آغاز شده است اقدام به اعطای وامی به حجم ۲۴ تا ۲۷ میلیارد دلار نماید. یک استیمنوی توسعه اقتصادی هدف از این اقدام را کمک به توسعه اقتصادی و تکنیکی کشورهای در حال توسعه ذکر کرده است.

مأخذ: گزارش سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران در مونیخ

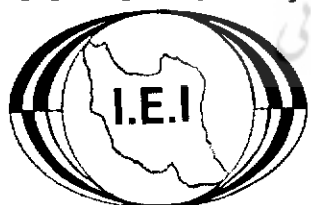
این وام های که در عمل اجرا نشده اند فوراً اجرا در سیاید.

هستند شورای صندوق بین المللی پول آنگونه که در مواد موافقتنامه بعنوان یک "پارلمان مردم" در داخل ساختار مدیریت موسسه تعریف شده است باید فوراً ایجاد گردد. این امر به تنهایی بودن دموکراسی بیشتر در این سازمان کمک میکند بلکه مکانیزم مفید جلوگیری از سوء استفاده های احتمالی را بوجود می آورد.

در عین حال باید یک کمیته نظارتی جهانی ثالثی هم مشکل از افراد با تجربه و در سطح بالا تشکیل شود تا به کشورهای در حال توسعه در مذاکراتشان با این موسسات جهانی کمک کند.

برای رهبران کشورهای صنعتی جهان تغییرات با کوی برای بنحاهمین سالگرد تاسیس این موسسات جهانی و اعطاء قدرت و مسئولیت بیشتر به دست اندرکاران آن، کارهای بیشتری وجود دارد که باید در جهت اصلاح این موسسات جهانی انجام دهند. اما محتمل ترین شکل فضا این است که قدرتیای صنعتی جهان کفافی السبق اقدام به اصلاحات گرانهای صورت نخواهد داد.

مأخذ: روزنامه نامرتجاری مالزی به نقل از
 Photo: World Network Conference

**INDUSTRIAL & ENGINEERING
 INSPECTION CO. OF IRAN**

شرکت بازرسی مهندسی و صنعتی ایران

**از هر جای دنیا که خرید کنید،
 بازرسان ما آنجا هستند**

دفتر مرکزی: خیابان ولیعصر، بالاتر از پارک ساعی شماره ۱۷۰۰
 تلفن: ۶۸۷۷۰۱ FAX: ۶۸۷۷۰۱ تلفکس: ۶۸۱۳۰۰